

Vrouwenmars 17 september 2021

In april 1945 zat in Kamp Westerbork een groep van 116 vrouwelijke politieke gevangenen opgesloten. Met de bevrijding in zicht werden deze vrouwen in de nacht van 11 op 12 april op een mars gestuurd, begeleid door een groot aantal bewakers. Ze liepen vanaf kamp Westerbork naar Groningen en vanuit daar richting Visvliet. Daar werden ze op 14 april 1945 bevrijd.

Deze vrouwelijke politieke gevangenen zaten vast voor verzetswerk en zijn vanuit verschillende gevangenissen, zoals de Koning Willem II Kazerne in Apeldoorn, het Huis van Bewaring in Doetinchem, Zwolle en Groningen, terechtgekomen in Kamp Westerbork. Hier worden hun haren afgeknipt en dragen ze een blauw overall met hun nummer op de rug. Ze komen terecht in de strafbarakken en worden bewaakt door Duitse grenswachters. De groep leeft gescheiden van de achtergebleven Joodse gevangenen in het kamp.

Op 11 april 1945 zijn de Canadezen tientallen kilometers van het kamp verwijderd. De Duitsers willen niet dat de 116 vrouwelijke politieke gevangenen in handen van de Canadezen vallen. Daarom vertrekken ze onder begeleiding van een groot aantal Duitse soldaten die avond om 23.00 uur te voet. Er gaan verschillende geruchten over de bestemming: de gevangenis van Leeuwarden, Groningen of toch via de Afsluitdijk naar het Oranjehotel in Scheveningen?

Tijdens deze bijzondere eenmalige wandeling treden wij in de voetsporen van 116 vrouwen. Onze dag begint met verzamelen bij het station van Groningen waar wij met bussen werden vervoerd naar herinneringscentrum Kamp Westerbork. Tijdens onze busreis werd er een podcast uitgezonden die ons liet mee beleven hoe het de vrouwen destijds is vergaan. Aangekomen in Westerbork liepen wij gezamenlijk onder begeleiding van Guido Abuys van het Herinneringscentrum naar het kampterrein waar we bij strafbarak 67 een paar korte toespraken kregen te horen.

O.a. werd verteld dat deze vrouwen, politieke gevangenen waren maar helemaal niks met politiek te maken hadden. *Ze werkten mee in het verzet. Ze waren koerierster of ze hadden bijvoorbeeld onderduikers verstopt.*

Er werd een overall getoond blauw met een rood cijfer op de rug.

Dit was de kleding die de vrouwen destijds droegen, ook een witte band met cijfer diende om de linkerarm gedragen te worden.

Er komt een kleindochter van Willempje Burger-Boeve aan het woord die samen met haar zussen mee liep. *"Van familie verhalen weten we dat oma één van de vrouwen was die van Kamp Westerbork naar Groningen liep. Zij wist niet beter dat ze uiteindelijk gefusilleerd zou worden"*, vertelt kleindochter Wilma Stoelinga. Tenslotte werden alle 116 nummers met de bijbehorende namen opgelezen.

Wij droegen dan geen overall maar wel hadden we allemaal een witte band voorzien van een nummer. Mijn nummer was 33 en stond voor de naam Jantje Adams. De groep van 116 vrouwen wordt opgesplitst in 3 groepen van 40. Ikzelf mag in groep 1 meelopen. De route op zich zou geen indruk maken maar de reden van deze tocht des te meer. Na het verlaten van het kampterrein gaat het een lang en vooral nat graspad op. Na het verlaten van bosgebied en graspad zullen we voor de rest alleen nog verharde weg gaan volgen. Door Amen en naar Ekehaar, daar is een eerste rustpost. De meeste van mijn groep stormen meteen op het toilet af maar ik ga eerst aan een bakkie thee. In een theatertje kunnen van een prachtig muzieknummer genieten wat aansluit op ons thema.

Kleine 20 minuten later gaan we weer op pad groep 2 was inmiddels al gearriveerd. Ik liep al voorop samen met Carola maar als we net in Rolde komen loopt het mis. De app geeft een andere route aan dan op mijn gps. Na kort overleg met Peter Velthuis die deze tocht organiseert, wordt besloten dat de gps moet worden gevolgd. Vanaf dat moment loop ik dus voorop en mag ik de groep ook in snelheid leiden. Het lukt mij goed om de groep bij elkaar te houden. Net voor we Rolde uitlopen krijgen we een klein toneelstukje over een boer die de vrouwen stiekem wat koeken toesteeft. Hierdoor krijgen we nog meer de beleving van hoe het destijds moet zijn geweest. Later bij een rustpunt in Balloo opnieuw een stukje toneel opgedragen door 2 vrouwen. Het geeft je nog meer indruk hoe het er toen aan toe ging. We vervolgen de weg en komen langs het Noord-Willemskanaal te lopen. Te bedenken, wij lopen dit nu overdag de vrouwen in 1945 liepen het 's nachts. We lopen verder door het gehucht Vries

waar wij een lunch krijgen inclusief vrijheidssoep. Wat er in die soep zat weet ik niet maar hij smaakte heerlijk. Tijdens deze rustpauze werd er opnieuw een stukje gespeeld over het “stelen” van een deken die wij ook tijdens de busrit hebben gehoord. Door het te zien werd het verhaal nog levendiger wat soms toch wat kippenvel momenten oplevert.

Het gaat nu op Glimmen aan, waar het platteland meer ingewisseld wordt voor bebouwing. De route is redelijk rechttoe rechtaan. Bij onze laatste stop tussen Glimmen en Haren opnieuw een toneelstuk. Deze was zo levensecht en krachtig voorgedragen dat iedereen er stil van werd. Nu nog 9 km te gaan voor wij onze “vrijheid” weer terug kregen. Om 18u komen wij, na 42 km aan bij het huis van bewaring in Groningen. Als alle groepen gearriveerd zijn worden de Nederlandse vlag, de Canadese vlag en de Poolse vlag die de teamcaptains de gehele tocht hebben meegenomen opgehangen. Iedere deelnemer kreeg een medaille en een zakje tulpen. Na een toespraak van de commissaris van de koning werd er nog een groepsfoto gemaakt. Een indrukwekkende wandeling die ik zeker niet had willen missen.

"Niemand heeft ooit van de vrouwenmars gehoord. De oorlog gaat niet alleen om mannen, om soldaten. Deze vrouwen speelden een hele belangrijke rol bij de bevrijding van Nederland. Dat mogen we nooit vergeten."

